

XXX. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

21. veljače 2025.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80	
----	--

Upute natjecateljima

1. Mobitele, pametne satove i druge prijenosne ili nosive elektroničke audio i videouređaje treba predati članu Povjerenstva koji provodi Natjecanje za pojedini razred.
2. Ispit se piše 90 minuta.
3. Ispit se piše isključivo kemijskom olovkom crne ili plave boje. Tinta se ne smije moći obrisati.
4. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
5. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
6. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
7. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
8. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta.
9. Ako natjecatelj želi izmijeniti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjenu odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
10. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
11. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
12. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
13. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

„Otkako znam za sebe
S riječima prijateljujem
Riječi su moja muka
Riječi su moja radost...”

Dragutin Tadijanović, *Prijateljstvo riječi*

Napiši na crte odgovore u zadatcima od 1. do 17.

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica otisnute velikim tiskanim slovima ispod crte.

Dragutin Tadijanović rodno je mjesto zamijenio glavnim gradom _____

(LIJEPE NAŠE)

_____ kad je postao studentom. Završio je filozofiju i književnost

na _____ .

(FILOZOFSKOME FAKULTETU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU)

Počeo je objavljivati u razdoblju koje je obilježio umjetnički pravac

_____ .

(EKSPRESIONIZAM)

Obnašao je mnoge dužnosti – bio je potpredsjednik _____

(MATICE HRVATSKE)

te ravnatelj _____ tadašnje Jugoslavenske

(INSTITUTA ZA KNJIŽEVNOST)

akademije znanosti i umjetnosti. Bio je predložen za _____

(NOBELOVU NAGRADU)

_____ .

6	
---	--

2. Upiši *i*je ili *je* u stihove pjesme.

Sinoć sam prolazio gradskim ulicama.

Sv___tiljke su žuto gor___le,

I nigdje nije bilo nikoga.

Padale su sitne zv___zdice:

B___li sn___govi.

(D. Tadijanović, *Stope u snijegu*)

5	
---	--

3. Upiši *č* ili *ć*.

Na promociji knjige *Svi moji haiku* u ožujku 2001. godine u Križevcima publika ga je do___ekala s velikom nestrpljivoš___u, plješ___u___i mu kad je ušao. Dok je kora___ao prema pozornici, orila se cijela dvorana.

4	
---	--

4. Napiši podebljane izraze kao kratice ili pokrate u odgovarajućemu padežnom obliku.

U listopadu 2024. **godine Hrvatska izvještajna novinska agencija** izvijestila je da

Nagrada *Dragutin Tadijanović* Zaklade **Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti**

odlazi u ruke Katarine Brajdić.

3	
---	--

5. Ispiši zanaglasnicu i prednaglasnicu.

Utvrđi jesu li Tadijanovićevi kritičari bili u pravu!

zanaglasnica: _____

prednaglasnica: _____

2	
---	--

6. Ispiši riječi u kojima su provedene zadane glasovne promjene. Ispiši ih u obliku u kojemu su u tekstu.

Tadijanovićeva pjesma *Snove sniju stari maslinici* nastala je u svibnju 1923. godine i po tematici je pjesma o krajoliku. To potvrđuju motivi iz prirode.

sibilarizacija: _____, _____

nepostojani a: _____, _____

jotacija: _____

5	
---	--

7. Označi podcrtane riječi kratkouzlaznim naglaskom.

Snove sniju stari maslinici;

Zelene se rodni vinogradi.

Žarko sunce žeže sa visine

Kamen tvrd i zelene doline.

(D. Tadijanović, *Snove sniju stari maslinici*)

2	
---	--

9	
---	--

8. Odredi padež podcrtanim riječima u rečenici tako da uobičajene kratice (N, G, D, A, V, L, I) navedeš iznad podcrtanih riječi.

U mojemu djetinjstvu davao sam s bakom iz toga tanjura mlijeko mačkama da piju.

(prema: D. Tadijanović, *Misao na moje pređe. Davni dani. Kositren tanjur. Uza me je Javor*)

5	
---	--

9. Ispiši tražene zamjenice iz teksta ne mijenjajući im oblik.

Dragi Tadija,

s velikom sam tugom primio vijest o tvojemu odlasku. Teško mi je govoriti o nekome koga sam smatrao prijateljem. Svojim pjesničkim srcem i vrhunskim umijećem začarao si tolike generacije, a hrvatskoj kulturi upleo vijenac dragocjenih stihova.

(prema: Božo Biškupić, iz pisma pročitana u povodu posljednjega ispraćaja na Mirogoju)

osobna zamjenica: _____

posvojna zamjenica: _____

pokazna zamjenica: _____

povratno-posvojna zamjenica: _____

odnosna zamjenica: _____

neodređena zamjenica: _____

6	
---	--

10. Napiši glagole u oblicima zadanim u zagradama.

Tadijanovićeve stihove _____ (**čitati**, imperfekt, 3. l. mn.)

učenici 8. razreda u svojoj školi na književnoj večeri posvećenoj hrvatskim pjesnicima.

„Čim _____ netko _____ (**završiti**, kondicional prvi, 3.

l. jd.) s čitanjem, _____ (**nagraditi**, kondicional prvi, 1. l. mn.)

ga velikim pljeskom”, s oduševljenjem _____ (**reći**, aorist, 3.

l. jd.) Kristina novinarima.

” _____ (**misлити**, niječni oblik perfekta, 1. l. jd.)

da _____ (**imati**, niječni oblik futura prvoga, 1. l. jd.) tremu”, s

osmijehom _____ (**dodati**, perfekt, 3. l. jd.) Kristina.

7	
---	--

11. Odredi vrstu podcrtanim riječima u Tadijanovićevim stihovima.

Na sunce moka sa stotinama kapi... _____

Koliko li ih ima na Svijetu! _____

Vidim plahu košutu / Kraj šumskog izvora. _____

Zatim sam, u mislima, / Došao k tebi i gledao... _____

4	
---	--

12. Ispiši predikate prema vrsti.

Tko prvi put uzme u ruke knjigu sabranih stihova Dragutina Tadijanovića, zapazit će odmah, i ne čitajući ih, da su ispod svake pjesme točno označeni mjesto i trenutak nastanka.

(prema: Ivo Frangeš, Neprolaznost prolaznosti, *Forum*, listopad – studeni 1985.)

glagolski predikat

imenski predikat

3	
---	--

13. Ispiši objekte prema vrsti.

Pjesnika je iskustvo uvjerilo da čovjek mora biti čvrst i postojan, da treba prevladati zapreke i boriti se za život.

(prema: D. Merkle u zbirci *Srebrne svirale*, 2004.)

izravni objekt: _____, _____

neizravni objekt: _____

3	
---	--

14. Precizno odredi službu riječi podcrtanim imenskim riječima (npr. dio imenskoga predikata, izravni objekt, priložna oznaka mjesta, pridjevni atribut itd.). Ne rabi skraćene nazive, kratice ili pokrate!

Pjesnik Tadijanović nekim je svojim motivima duboko zašao u srca čitatelja, i ta mu lirska dojmljivost otvara put do budućih pokoljenja.

(prema: Nedjeljko Mihanović, *Poezija Dragutina Tadijanovića* u: *Dragutin Tadijanović: zbornik radova o pjesniku*)

Pjesnik _____

čitatelja _____

ta _____

dojmljivost _____

put _____

5	
---	--

15. Pridruži slovo ispred rečenice njezinu određenju.

a) Gazit ćeš zemlju, kao i dosad. _____ jednostavna neproširena rečenica

b) To glasno sviranje orgulja u gluho doba noći. _____ jednostavna proširena rečenica

c) Volio bih biti učiteljica! _____ složena rečenica

d) To je njegova pjesma, zapiši je. _____ neoglagoljena rečenica

4	
---	--

16. Sklopi od dviju ishodišnih rečenica tražene vrste nezavisnosloženih rečenica.

Tadijanović je pisao slobodnim stihom.

Katkad je posegnuo za rimom.

a) suprotna rečenica

b) rastavna rečenica

2	
---	--

17. Ispiši dvije riječi koje su u tekstu bliskoznačne podcrtanoj riječi.

Osjećajnost koja se opire razboru samo je još jedno obilježje Tadijina pjesništva.

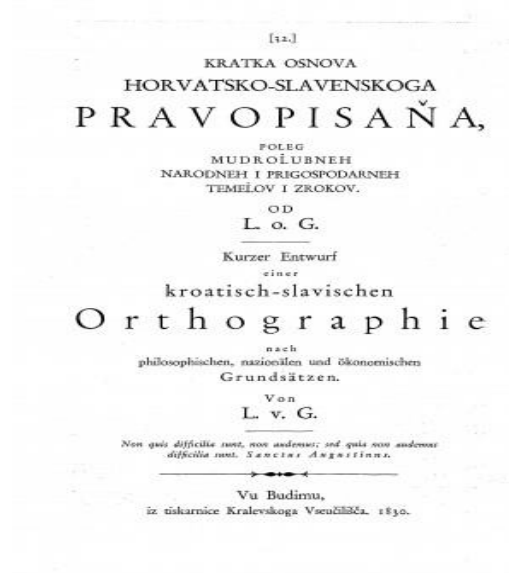
Ljubav prema malim stvarima, analitičan intelekt i tekstovi koji imaju filozofsku težinu

čine njegov um jedinstvenim u hrvatskoj književnosti.

2	
---	--

Zaokruži slovo uz točan odgovor u zadatcima od 18. do 23.

18. Koja je tvrdnja o djelu na fotografiji točna?

- a) Dvojezično je djelo, otisnuto na hrvatskome i latinskome jeziku.
- b) U djelu se primjenjuje princip *jedan glas, jedno slovo*.
- c) U djelu se predlaže jedinstveni sustav slova s polazištem u štokavskome narječju.
- d) To je drugo objavljeno autorovo djelo u kojemu iznosi svoj prijedlog slovopisne reforme.

1	
---	--

19. Za koji je spomenik hrvatske pismenosti opat Držiha mogao znati s obzirom na vrijeme u kojemu je živio?

- a) za *Vinodolski zakonik*
- b) za *Povaljsku listinu*
- c) za *Plominski natpis*
- d) za *Šibensku molitvu*

1	
---	--

20. Koji se hrvatski vladar spominje u tekstu *Bašćanske ploče*?

- a) Tomislav
- b) Zvonimir
- c) Trpimir
- d) Domagoj

1	
---	--

21. Koja je rečenica točno napisana?

- a) U srednjoj se školi potpisivao s pseudonimom Margan Tadeon.
- b) Na promociji knjige zahvalio se svima koji prate njegov rad.
- c) Rastušje je selo kojega je često spominjao u pjesmama.
- d) Bi li možda ti krasnoslovio njegovu pjesmu *Visoka žuta žita*?

1	
---	--

22. Koje je značenje podcrtane riječi?

S tugom ću leći u grob,
Na brdu, kod Svetoga Vida,
Sve će obaviti noć,
Sve će polit dažd.

(D. Tadijanović, *Kad zašušti po vrhovima dudova*)

- a) kiša
- b) tama
- c) suza
- d) očaj

1	
---	--

23. U kojoj su rečenici točno napisani pravopisni znakovi?

- a) Tadijanovića nazivaju bardom hrvatskoga pjesništva no ne znaju svi da to znači 'ugledan ili važan nacionalni pjesnik'.
- b) U Zagrebu, 2. travnja 1987. Tadijanović je primio Nagradu *Tin Ujević* Društva književnika Hrvatske.
- c) Tadijanović je objavio 20 - ak zbirka s oko 500 pjesama za svojega 102-godišnjeg života.
- d) Tadijanović je pisao poeziju: misaone, pejzažne i ljubavne lirske pjesme.

1	
---	--

Pozorno pročitaj tekst *Rapska crnika – hrvatsko stablo 2024. godine!* i riješi zadatke od 24. do 28.

Rapska crnika – hrvatsko stablo 2024. godine!

Stablo hrasta crnike, zasađeno na Trgu slobode u Rabu, popularnoj Pjacet, u listopadu prošle godine proglašeno je hrvatskim stablom 2024. godine. Riječ je o natječaju *Europsko stablo godine*, koji kao koordinator natjecanja u Hrvatskoj svake godine provodi Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije.

Prošle je godine za ovu prestižnu titulu nominirano pet stabala, a rapska je crnika pobijedila s ukupno 7577 dobivenih glasova. Poznata je i kao stablo slobode jer je zasađena 23. travnja 1921. godine u povodu povlačenja talijanske vojske koja je, nakon završetka Prvoga svjetskog rata, od 1918. do 1921. godine okupirala Rab. Na natječaj ju je prijavilo Društvo prijatelja Raba kao karakteristično rapsko stablo uz koje su generacije Rabljana odrastale i družile se, te ono zauzima središnje mjesto u osobnim sjećanjima i **kolektivnoj** memoriji, a mnoge obitelji čuvaju svoje predaje o pretku koji je sudjelovao u njezinoj sadnji.

U povodu obilježavanja 100. godišnjice sadnje stabla Društvo prijatelja Raba 2021. godine prikupilo je više od 300 fotografija snimljenih na Trgu slobode u proteklih 100 godina te je zatim na Pjacet otvorena njihova izložba. „Ljudi su Pjaceta, bez ljudi nema Pjacete. Bez crnike bi to bila samo prazna pjaca, a ovako nam crnika ljeti daje hlad, zimi štiti od kiše, nekako nas zakriljuje u svoju krošnju”, tom je prigodom rekla Tanja Zudenigo iz Društva prijatelja Raba.

Kao pobjednik nacionalnoga natjecanja Hrvatsko stablo 2024. godine taj je stogodišnjak s Pjacete izborio i finale natjecanja Europsko stablo 2025. godine, s pobjednicima drugih nacionalnih natjecanja u projektu *Europsko stablo godine*.

Cilj ovoga natjecanja promocija je bioraznolikosti i prirodnih bogatstava Europe, kao i njihova značenja u kulturnoj baštini pojedinih naroda. Svako stablo nominirano za europsko stablo godine predstavlja se pomno osmišljenom pričom

kojom se opisuje njegova važnost za **lokalnu** zajednicu, čime se u konačnici nastoji osvijestiti javnost o potrebi očuvanja stabala kao vrijednih prirodnih resursa važnih za život čovjeka, pogotovo uslijed sve izraženijih klimatskih promjena.

Europsko stablo godine bira se *online* glasanjem koje Europsko udruženje za okolišnu suradnju (EPA) organizira svake godine u veljači, a pobjednik natjecanja simbolično se proglašava uoči Svjetskoga dana šuma, koji se obilježava 21. ožujka. Hoće li hrast crnika s rapske Pjacete dobiti i svoje europsko priznanje, doznat ćemo na svečanosti proglašenja koja se tradicionalno održava u Europskome parlamentu u Bruxellesu. Sretno stogodišnjemu rapskom stablu slobode!

(prema: <https://www.nacional.hr/kako-je-crnika-posadena-u-rabu-prije-sto-godina-oznacila-slobodu-od-fasista/>,
<https://www.zastita-prirode-dnz.hr/pocinje-natjecanje-hrvatsko-stablo-2024-godine/>,
<https://rabdanas.hr/2024/10/14/nasa-crnika-s-pjacete-izabrana-je-za-hrvatsko-stablo-2024-godine/>)

Zaokruži slovo uz točan odgovor u zadatcima od 24. do 26.

24. Koja je svrha natječaja *Europsko stablo godine*?

- a) institucionalna zaštita stabala od štetnoga ljudskog djelovanja
- b) kreativno pisanje priča s temama očuvanja europskih stabala
- c) razmatranje iskoristivosti stabala u borbi protiv klimatskih promjena
- d) osvješćivanje važnosti zaštite stabala radi dobrobiti čovjeka

1	
---	--

25. Zašto je Društvo prijatelja Raba na natječaj prijavilo hrast crniku s rapskoga Trga slobode?

- a) zbog opasnosti od nestajanja hrasta crnike na Rabu
- b) zbog zanimljive priče o mjestu sadnje hrasta crnike
- c) zbog položaja hrasta crnike u društvenome životu Rabljana
- d) radi proslave 100. godišnjice sadnje hrasta crnike

1	
---	--

26. Odlučiš li glasati na europskome natječaju za stablo godine, kad to možeš učiniti?

- a) tijekom proljeća
- b) tijekom ljeta
- c) tijekom jeseni
- d) tijekom zime

1	
---	--

Napiši na crte odgovore u zadatcima 27. i 28.

27. Ispiši iz teksta jedan antonim (suprotnicu) za svaku od dviju riječi koje su podcrtane u tekstu. Ispisana riječ ne mora se slagati sa zadanom riječju u padežu, broju i rodu!

- a) kolektivnoj _____
- b) lokalnu _____

2	
---	--

28. Koji se personificirani izraz upotrebljava u tekstu kad se imenuje rapski hrast crnika?

1	
---	--

4	
---	--